

# FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului  
APARE DUMINICA

## Pretul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane  
" " " pe 1/2 de an 5 cor.  
" România și străinătate pe an 14 frc.  
" " " pe 1/2 an 7 "

## Pretul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte  
etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la  
150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte  
8 cor., de aci în sus 10 coroane.

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea

„FOAIA DIECEZANĂ”

iar banii de prenumerațiune și inserțiuni la  
Administrațiunea Tipografiei și Librării die-  
cezane în Caransebeș. Telefon Nr. 30.

Nr. 4625 Șc. ex 1909.

## Concurs

Pentru ocuparea unui post de profesor pentru  
obiectele: Istoria universală, Istoria patriei, Constitu-  
ția și Geografia patriei și Constituția bisericii orto-  
doxe române din Ungaria și Transilvania să scrie  
din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima pu-  
blicare în „Foaia diecezană”.

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. Salar fix anual 1600 cor.
2. Dela definitivare în rețut de cuartir 400 cor.
3. Dreptul la 5 cvinevenii à 160 cor., socotin-  
du-se acestea dela definitivare.

Dreptul la penziune în senzul statutelor de pen-  
ziune.

Competenții pot fi numai români gr. or. și au  
să producă:

1. Atestat de botez.
2. Atestat de maturitate.
3. Absolutoriu de universitate despre studii pe-  
dagogice sau filozofice.
4. Eventuale atestate de cenzură.
5. Atestate despre eventuale servicii de până  
acuma.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în  
20 Noembrie 1909.

3—3 [63]

Filaret Musta m. p.  
Arhimandrit, vicariu episcopesc.

## Starea preoțască

În vechime a fi preot însemna cinste deo-  
sebită. Preotul era capul credincioșilor din pa-  
rohie, el le da sfaturi în cazuri delipsă, el îi  
povățuia pe calea adevărului și a binelui. Câtă  
încredere, ce stimă aveau credincioșii față de  
preot să exprimă în agrăirea: „Părinte”. Tată  
era el tuturor și ca tată se purta față de toți.

Spiritul modern de nivelare a știrbit simți-  
tor vază preotului, dar nu a nimicuit-o și să spe-  
răm că valorile de distrugere vor trece și iarăș  
va fi starea preoțască ce era în timpurile de  
mai nainte.

Nu trebuie însă să credem că răul e prici-  
nuit numai de acest spirit modern, ci în parte,  
sinceri fiind, să recunoaștem că preoțimea nu  
a ținut paș cu dezvoltarea spirituală pe alte te-  
rene, ci a fost conservatoare, și poate prea con-  
servatoare.

Nu să poate pretinde, ca învățătura formu-  
lată de sinoadele ecumenice cu conlucrarea Duhului  
sânt să schimbe după principiile acestei lumi,  
dar învățătura aceasta poate avea o formă în  
care să fie mai accesibilă.

Dovadă pentru aceasta avem în formula-  
rea învățăturii creștine. Dela așăzarea ei din s.  
Scriptură până la formula înțeleasă de toți cre-  
dincioșii a trecut timp mai îndelungat. Esența,  
fondul acestei învățături era de față, dar nu  
toți puteau s'o înțeleagă și astfel s'a ivit nece-  
sitatea a o formula fără să fie știrbită în ceva.

Episcopatul în zilele noastre ar trebui deci  
să afle forma în care învățătura creștină să fie  
mai aproape de cerințele timpului nostru. El să  
dece instrucțiuni preoțimii, care instrucțiuni să fie  
vivoae, pline de putere și ungere îndemnând-o  
ca atât în învățătura, dar îndeosebi în viața  
vrednică să dovedească că sânt administratori  
ai funcțiunilor sublime, că sânt cu adevărat  
oameni ai lui Dumnezeu.

E firesc că aceste instrucțiuni nu să vor  
mărgini la preoțimea dela sate, ci privesc pe  
toți cari au fost primiți în starea preoțască, deși  
ocupațiunea lor în biserică are deosebite numiri.

În toate timpurile preotul să esceleze în cu-  
rățenia morală, viața lui să fie făclie ce stră-  
lucește în mijlocul neamurilor ușuratece. Cu atât  
mai vârtos însă trebuie să fie aceasta acum când

a slăbit credința peste tot, moravurile s'au stricat, pretutindene s'a încuibat risipa, nu e seriozitate ci o vânăre febrilă de a-ș agonisi avere și plăceri de tot soiul.

Preotul în parohie are multe să învețe, să îndrepteze. El ca om al lui Dumnezeu trebuie să aibă principii hotărâte, dela care să nu se abată fie că greutățile ce le întâmpină când le aplică sânt aproape de ne'nvins. Ajutorul dumnezeesc însă nu-i va lipsi și puțin câte puțin va observa cum să micșorează răul, cum răsare nouă viață în locul uscăturilor de până atunci. Zelul lui neobosit va ști să afle scăderile și să le delătore, trebuințele, suferințele și le va împlini ori micșora. Cu un cuvânt acomodându-se împrejurimii și timpului preotul se va nizuși să câștige un loc în inima tuturor ori a celor mai mulți dintre parohieni.

Nimene nu se poate îndoii că interesele credinții și cele sufletești depind în cea mai întinsă măsură de cler. Preotul este în religione ce e stâlpu în zidire: de este așa cum trebuie să fie, apoi religionea ce el susține va înflori și va crește; iar din contră, când preotul șovăește ori cade chiar, religionea să prăbușește împreună cu el ori eel puțin perde din putere și frumusețe. Preoțimea e responsabilă așadar dacă religionea, respective evangeliia e recunoscută în lume ori nu.

Ca un fel de „memento“ fiecare preot să aibă înaintea ochilor următoarele: el este

1. *Om al lui Dumnezeu*, nume ce să dă în s. Scriptură profeților vechi, Moisi, Samuil, Elisei și altor persoane care erau în strânsă legătură cu Dumnezeu, erau îndeosebi consacrate, erau în serviciul special al Majestății lui și care, mijlocind între el și oameni, aveau să împărtășască acestora voea lui făcându-i să aducă acestuia cele mai supuse omagii. Preotul e alesul lui Dumnezeu, e consacrat în serviciu prin punerea mânilor îmbinată cu rugăciune a celui ce este urmaș al apostolilor lui Cristos, în urmă el e reprezentantul lui Dumnezeu pe pământ având să lucreze spre mărirea lui și aducând pe toți oamenii să-l cunoască, să-l iubească și să-i slujască.

2. *Om al bisericii* este preotul pentru că îi slujește, adică prin serviciul lui biserica își îplinește chemarea de a sânti pe oameni și a-i povățui la cer învățându-i evangeliia, administrându-le s. taine și guvernând spiritualicește pe credincioși.

Să înțelege dela sine că espunând programa vieții ce preoții au să urmeze spre a se achita de datoria lor față de Dumnezeu și biserică, nu să zice nimic nou, necunoscut lor, din contră sânt lucruri fără de a căror cunoaștere nimene nu poate aspira la darul preoției. Este numai

un fel de ecou al învățaturii ce propune biserica dreptmăritoare. Aceste învățături să re'mprospetează și să pun înaintea celor ce îi privesc, ca să mediteze mai temeinic asupra lor. Sânt o flacără a vieții preoțești. Foarte ușor să poate întâmpla adică ca în mijlocul unor oameni cari sânt aproape păgâni, unul sau altul între preoți să scape din vedere caracterul dumnezeesc al chemării preoției creștine și curățenia morală înaltă ce să cere de cei înzestrați cu acest dar.

Nicăcând însă nu e prea târziu a aduce aminte aceste datorii, căci deși nu totdeauna și la toți, dar în cazuri destul de multe preoții se pot dezbara de mizeriile și scăderile omului slab și se înoesc oarecum în Isus Cristos pătrunzându-se de duhul dreptății, sânteniei și adevărului.

Aceste trei virtuți vor face din preoți liberatori ai poporului de supt sclăvia păcatului și a mizeriei vremelnice, dar ele vor arăta și calea spre progres.

Religionea adevărată este baza principală a fericirii și prosperării națiunilor. Cu cât mai mult înflorește religionea la un popor, cu cât mai mult acesta ține legile ei, cu atât mai fericit e acel popor în această viață. Istoria dovedește adevărul acesta. Dar starea religiei într'o țară depinde de cler. Preoții să fie așa cum pretinde natura și înălțimea funcțiunii lor, să fie oameni ai lui Dumnezeu și cu bunuri supranaturale, luminați și instruiți, să aibă o viață sântă și exemplară, zel apostolesc necăutând alta decât mărirea lui Dumnezeu și mântuirea sufletelor. Așa religionea va înflori între credincioși, va fi prețuită, învățatura ei va fi cunoscută și iubită, poruncile ei vor fi ținute, împărăția lui Dumnezeu să va manifesta în individ, în familie, în popoară întregi.

(cl.)

## Creștinismul și învățatii în veacul al XIX

(Continuare).

Faraday era unul din cei opt asociați străini ai Academiei de științe din Paris. J. B. Dumas în elogiul asupra lui zice: „Învățatul a făcut mai mult decât aștepta Academia“, iar că om îl descrie: „Simplicitatea inimii, candoarea, iubirea învățată a adevărului, simpatia deschisă pentru toate succesele, admirațiunea lui naivă pentru descoperirile altora, modestia lui firească când era vorba de el, sufletul lui nobil, independent și increzut... N'am cunoscut om mai vrednic de iubire, admirare, de regret“. Tot Dumas ne spune și unele date despre convingerile religioase ale lui Faraday. „Fidelitatea în credința religioasă și constanta observare a legii morale constituiesc trăsăturile dominante ale vieții lui. Fără îndoială, credința lui

firmă în dreptatea Celui înalt care cumpănește toate suferințele noastre n'a inspirat lui Faraday marile lui descoperiri, ci i-a dat echitatea, respectul de sine în-sus, puterea contra răpirii de sine și spiritul dreptății, care i-a permis să lupte cu încredere contra nenorocului și să primească succesele fără a-ș eși din sărute“.

Faraday nu aparținea bisericii anglicane, ci secției Glassiștilor sau Sandemanienilor (Glass a înființat-o pe la 1730, iar Sandeman a fost întâiul învățacel), care crede în dumnezeirea lui Cristos ca dar al lui Dumnezeu, iar rodul este ascultarea de legea lui Cristos. Multă vreme să număra el între „cei vechi“ ai secției, predica adese, și nu renunță la această slujbă decât cătră sfârșitul vieții când trebui să se lase și de prelegeri (1862). Afară de funcțiunile lui presbiterale puțin s'a ocupat el cu cestiunile religioase. Totuș din unele cuvinte în prelegerile, în epistolele, special în jurnalul lui să vede ce profundă și intențivă era credința lui creștină, smerenia lui față de înțelepciunea atotputernicului Dumnezeu. El vrea ca dela minunile naturii să ne ridicăm la Celce a făcut aceste lucruri. Adeseori repetă el cuvintele apostolului Pavel, că din fapte putem cunoaște însușirile nevăzutului Dumnezeu. Era foarte simțitor față de frumsețele naturii; le cuprindea ca un pictor, le simția ca poet, le analiza ca savant, medita asupra lor ca creștin și dela ele se înălța la Dumnezeu. Îi plăcea să vorbească de viața viitoare, a „cărei realitate — zicea el — nu o putem cunoaște cu puterile inteligenței noastre, orcât de mare ar fi aceasta, ci ni s'a descoperit prin o învățătură ce nu o scoatem din noi în-sine: prin urmare de voim să avem parte de această viață viitoare, apoi să întrebuițăm mijlocul, adecă credința simplă în mărturia primită“. În anul 1841 era în Svițera și într'o zi se oprește într'un cimiter înaintea unui mormânt sărăcăcios: o cruce simplă de lemn, o bucată de hârtie indica data nașterii și morții respectivului, iar deasupra un mic coperiș și supt acest coperiș crisalida (larva) unui flutur ce zburase. „Ce simbol nimerit și antic al învierii!“ observă el, și continuă: „Nu-l pot revedea fără să nu mi se miște inima“.

Când episcopul anglican Colenso atacă veracitatea istorisirii lui Moisi despre facerea lumii, Faraday replică cu apostolul: „E ceva greu pentru Dumnezeu?“

În anii lui din urmă, când Darwinismul începuse să înfierbinte capetele și să făceau concluziuni pripite, ce nu erau ideile lui Darwin, voeau unii să exploateze numele lui Faraday în favorul ideilor noi și răspândiseră vestea, că el în mai multe conferențe ținute în Oxford, Cambridge și Londra ar fi prezentat viața ca un produs simplu electric, că ar fi fabricat prin electricitate vietăți mici, viermi, că omul nu s'a născut pe pământ într'alt chip; că aceste conferențe fiind contra ortodoxiei el a fost silit să le întrerupă. Faraday, informat de acestea, răspunde (în Iulie 1869), că din toate acestea nimic nu e adevărat, că nicicând n'a ținut conferențe în Cambridge și deci nici n'a

putut să le întrerupă și că ajungând în conferențele lui au trebuit toți să recunoască că „el profesează mare respect față de Biblie, care este cuvântul lui (Urmează)“



## Conferințele preoțești

Sânt câțiva ani, de când s'au hotărât ținerea conferințelor preoțești. Scopul lor este a da posibilitatea preoților a se cunoaște mai deaproape unul cu altul, a-și împărtăși unul altuia ideile, sfaturi și povețe și a discuta subiecte din viața pastorală, oțelindu-se astfel în luptă pentru susținerea autorității și cinstei sf. noastre biserici, garanță sigură — precum în trecut, așa și în viitor — a trăiniei și prosperării neamului, din care facem parte.

Era doar o necesitate imperativă de a ne constitui și noi în mici adunări, menite a ne mări și îmbogăți cercul cunoștințelor și a ne da putința să ne validăm și noi ca un corp matur, conștiu de chemarea și poziția ce ocupă în societatea omenească. Ni s'a dat un drept — prin înființarea acestor conferințe — pe care azi îl au și cei din urmă muncitori, cari constituiți în societăți, în adunări, cu puteri unite lucră pentru îmbunătățirea și ușurarea sortii lor. În-sămnătatea conferințelor preoțești reiesă însă mai ales din împrejurările timpului de față, când biserica noastră trece prin mari cercări, când duhul răutății începe a străbate în inimile credincioșilor, când patimile de tot felul încep a stăpâni și întuneca spiritul religios — odată atât de curat — al credincioșilor bisericii noastre strămoșești, când ispitele de tot felul pândesc momentul potrivit de a intra la inima și sufletul păstorilor noștri. Și nici nu e mirare, că răul începe a-și arăta efectul său distrugător, când indolența și nepăsarea față de biserică și de tot ce e sfânt să încuibă așa de tare și cu atâta putere în sânul păstorilor noștri, când știm și vedem, că pelângă întrebuițarea tuturor mijloacelor pentru combaterea lor, preotul nu are aproape nici un sprijin din nici o parte, pe el nimeni nu-l ajută, nimeni nu-i dă un cuvânt de îmbărbătare în lupta grea, ce are să o poarte, decât Dumnezeu“.

El a demonstrat prin experiențe sigure că magnetismul înrăuțește asupra materiei în toate formele și asupra puterii în toate manifestările: lumină, căldură, electricitate, forță mecanică ori chimică.

El n'a descoperit între electricitate ori magnetism și relațiunea ce-o căutase multă vreme. Dar deși aceasta nu i-a succes, apoi a indicat calea ce au urmat-o alții mai norocoși decât el.

În acest punct special și ca răspuns celorce credeau că în electricitate posedă secretul originii vieții zise Faraday odată lui Dumis: „Deoarece ființele vii produc căldură și încă o căldură, cum să afirmă, identică cu aceea a corpului nostru, apoi de ce nu produc ele și electricitate și încă electricitate asemenea egală cu aceea a mașinilor noastre? Dar dacă căldura produsă în viață, necesară vieții, încă nu este viață, de ce electricitatea însăși ar fi viață? Ca căldura, ca acțiune chimică, electricitatea e numai instrument al vieții și nimic mai mult.“

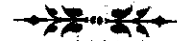
bunul Dumnezeu în care cu tot dreptul își pune toată încrederea și nădejdea, și bunăvoința mai marilor, care să răvarsă asupra lui ca un balzam răcoritor. Din afară nu ne împărtaşim noi slujitorii bisericii aproape de nici un sprijin, și tot ce trebuie să facem sântem siliți să facem noi de noi și prin noi, deși cu toții știm, că stâlpu vitalității poporului nostru a fost, precum în trecut așa și în viitor va fi, strămoșasca noastră biserică cu toate sfiutele ei așazăminte, că numai ei avem să-i mulțămim păstrarea neștirbită a caracterului nostru etnic, a întregității și curățeniei sufletului nostru; prin urmare — fiind vorba de însăși existența noastră — fiecare din noi, preot și laic, datorință sfântă avem de a stărui pelângă sfânta noastră biserică contribuind cu tot ce ne stă în putință pentru aducerea ei la starea de curățenie, în care ne-au lăsat-o moșii și strămoșii noștri, silindu-ne a promova binele și înaintarea ei și cu ea a poporului nostru. Iată pentru ce conferințele preoțești au o așa de mare însămnătate. În ele ni să dă prilej a discuta asupra referințelor vieții pastorale, asupra modului cum s'ar putea combate și stărpi multele apucături și înclinări rele, care ca un vierme neadormit rod la rădăcina pomului vieții noastre religioase-morale, asupra felului cum putem păstra nealterată credința adevărată în sânul poporului nostru, asupra căilor celor mai scurte și sigure, care duc la înainrare, bine și fericire.

Cu focul dragostii față de sfânta noastră chie-mare, adunatu-ne-am preoții tractului Bisericii-albe, Joi în 26 Noemvrie a. c. la conferința preoțească a aului curent. După chemarea Duhului Sfânt, oficiată în frumoasa biserică parohială din Biserica-albă, ne-am întrunit în sala unde avea să să țină conferința. M. On. Domn administrator protopresb. Sofronie Nedici prin cuvântul său de deschidere, prin care îndeamnă și îmbărbătează preoțimea a fi la culmea chemării sale, căci numai în felul acesta ne vom arăta vrednici păstori ai turmei Mântuitorului Cristos, reimprospătează în inima fiecăruia datorințele la care sântem chemați ca luminători ai poporului „ca servi ai Mântuitorului Cristos și săvârșitori ai tainelor dumnezeiești“. A urmat disertațiunea părintelui Simeon Luca din Iladja „Biserica ca școală a poporului“, în care a scos în relief însămnătatea ce a avut-o biserica în trecutul neamului nostru, ca îndreptătoare și susținătoare a tot ce e bun la poporul nostru. În jurul acestei lucrări să naște o discuție vie, la care iau parte cei mai mulți dintre cei prezenți scoțându-să la iveală părțile mai însămnate ale ei și constatându-să, că atât ca fond, cât și ca formă a fost bine succasă, la ce să dă expresiune prin mulțămirea ce cu toții am simțit-o. După raportul obicinuit al cassarului urmează interpelările și propunerile sub a căror formă să discută diferite cestiuni pastorale și rituale, care toate poartă timbrul seriozității și al demnității, între altele de a să dezvoltă și lucra mai ales terne de conținut practic și cu referință la trebuințele credin-

ciilor, precum și rituale, spre a să stabili mai multă uniformitate în cult.

Conferința a durat până la 1 oră p. m., după închiderea căreia ne-am întrunit la o masă comună, continuând șirul discuțiilor, atât de edificatoare pentru fiecare din noi. Cu trenul de după amiază ne-am despărțit ducându-ne fiecare la cămin, încredințați în sufletul nostru că cu cinste ne-am împlinit datorințele și dorindu-ne că la viitoarea conferință să ne întrunim nu numai a 3-a parte din preoțimea tractuală, ci toți până la unul, arătându-ne astfel conștii de chemarea atât de grea, ce cu voea noastră și cu ajutorul darului de sus am luat-o asupra-ne.

Nicolae Chicomban  
preot în Iam.



## Apel

După datele statistice în patria noastră sânt mai multe sute de copii născuți orbi, obligați de școală. Din acest număr mare abia câțiva se adresează cu cereri de a fi primiți în institutele noastre de creștere și învățământ, deși învățăceii primiți au gratuit învățământul acoperindu-să cheltuielile din interesele fondurilor înființate spre astfel de scopuri. Cauza acestei scăderi, fără îndoială, este că părinții săraci nu știu că institutul ce lucrare binefăcătoare săvârșește și că copiii primiți, pe baza atestatului de sărăcie, au toate gratuit.

Mănecând dela rezultatul întreprinderilor de asemenea natură în celelalte state, cu respect ne adresăm onoratei preoțimi să binevoiască a înștiința pe credincioșii lor:

a) că institutul regnicolar din Budapesta (VII István út 95) primește copii orbi dela 5—14 ani, cari afară de orbie n'au alt defect trupesc ori spiritual;

b) că acest institut grijește de creșterea și învățătura lor în timp de 8 ani. În acest timp nu să poartă grijă numai de cultivarea lor spirituală, ci, după capacitate, ei să instruează în muzică, industrie (facerea periilor, a ciorapilor cu mașina, facerea de coșuri și scaune) în clavier în măsură așa de intenzivă, încât cu acestea pot apoi să-și agonisească cinstit pânea de toate zilele.

Documentele de primire, pe baza atestatului de sărăcie, sânt scutite de timbru și sântem gata a servi cu blanchete de astfel de documente cât și cu regulamentul de primire.

Cu elevii noștri ne purtăm cu toată dragostea, chiar mai târziu fi sprijinim, dupăcum ne e datorita.

Încă odată rugăm On. Preoțime să binevoiască a sta în ajutorul acestor nefericiți spunându-le modalitatea cum pot fi primiți în institutul nostru scăpându-i așa pentru societate.

Școala noastră cuprinde acum 210 copii născuți orbi, cari toți sânt îngrijați trupește cât să poate de bine; inima lor e veselă, iar corpul lor crește.

În firma speranță că în această lucrare umanistică vom fi sprijiniți semnăm.

Budapesta la 22 Septemvre 1909.

cu deosebită stimă  
Carol Herodek m. p.  
director

## Concurs

Pentru ocuparea postului de *conferențiar agro-nomic al Asociațiunii* să publice concurs în următoarele condițiuni:

I. Conferențiarul agronomic al Asociațiunii va avea să îndeplinească următoarele lucrări.

a) va avea să compună un program de activitate în înțelesul statutelor și în marginile mijloacelor de care dispune Asociațiunea pentru îmbunătățirea economică a poporului românesc din patrie;

b) va trebui să țină în despărțăminte Asociațiunii cursuri și prelegeri din toate ramurile agriculturii, stăruind mai ales pentru o îndrumare practică în ale economiei raționale;

c) va iniția și înființa, în comunele care ține prelegeri, însoțiri de tot felul, îndeosebi însoțiri de producțiune și valorizare, agenturi și biblioteci populare împărțind totodată cărți între popor;

d) va avea să scrie prelegeri model și broșuri din domeniul agriculturii pentru biblioteca poporală a „Asociațiunii“.

e) va ocupa și postul de econom al „Asociațiunii“.

II. Retribuția agronomului va fi:

a) salariu anual de K 2000— plătit în rate lunare anticipative.

b) cu ocazia călătoriilor va primi o diurnă de K 46 și cheltuielile de drum (în tren bilet cl. II).

c) pentru broșurile care le va publica în „Biblioteca poporală a Asociațiunii“ va primi, conform condițiilor stabilite, K 40 de coală tipărită.

III. Ceice vor să concureze la acest post au să înainteze comitetului central al Asociațiunii, Sibiiu (strada Șaguna) până la 31 Mai nou 1910, următoarele:

a) certificat de botez în limba română;

b) certificatul școalelor secundare și agronomice pe care le-au terminat;

c) certificatele despre praxa ce-au făcut-o;

d) eventuale lucrări pe care le-au scris în domeniul agriculturii;

e) un memoriu în care să arete cum au de gând să lucreze în cadrele Asociațiunii, conform condițiilor stabilite în partea I, punct a) b) și c) din acest concurs;

f) O prelegere economică model scrisă în limba și pe înțelesul poporului. Subiectul și-l poate alege fiecare concurent din ramura economică pe care o cunoaște mai bine.

Agronomul să va angaja provizor cu începere dela 1 Iulie 1910.

Sibiiu, 9 Decembrie 1909.

I. St. Șuluțiu m. p.  
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu m. p.  
secretar.

## Aviz

Candidații de pedagogie, cari au să facă examen de emendare, să înștiințază că acest examen să va ținea Marți la 15/28 l. c.

*Direcțiunea inst. ped.*



## Convocări

P. T. membrii ordinari, fondatori și ajutători ai despărțământului învățătoresc din tractul protopresbiteral gr. or. rom. al Lugojului prin aceasta sânt invitați a participa la prima adunare de despărțământ din anul 1909/1910, carea să va ținea *Marți în 22 Decembrie st. v. 1909* la orele 8 a. m. în sala cea mare a școalelor gr. or. rom. din *Lugoj* pelângă următoarea

### Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării prin prezidiu.
  2. Constatarea membrilor prezenți.
  3. Citirea circularului comitetului central.
  4. Constituirea despărțământului.
  5. „*Scriptologia pe bază onomatopeică*“, studiu pedagogic de C. Liuba, inv. în Lugoj.
  6. „*Lucrul de mână în școalele populare*“, disertație de S. Vița, inv. în Lugoj.
  7. „*Alți trei ani din trecutul Reuniunii noastre inv.*“ (1872—73—74). Contribuțiuni istorice de G. Joandrea, inv. diacon în Lugoj.
  8. Raportul cassarului.
  9. Raport despre bibliotecă.
  10. Propuneri și curenții.
  11. Încheierea adunării.
- Lugoj în 10 Decembrie st. v. 1909.

*Dr. Gheorghe Popoviciu* m. p.  
protopresbiter.

P. T. Domni membrii ai „Societății române de lectură din Caransebeș“ să convoacă, conf. §. 13. al statutelor la *Adunarea generală ordinară*, ce să va ținea Duminică în 17/30 Ianuarie 1910 la 3 ore d. a. în localitatea societății, cu următoarea *ordine de zi*:

1. Interelații.
2. Raportul general al comitetului.
3. Raportul cassarului, aprobarea socoților pe 1909, a preliminarului pe 1910 și darea absoluturului acestuia.

4. Raportul bibliotecarului.

5. Raportul economului.

6. Propuneri.

7. Alegerea noului comitet.

Din ședința comitetului ținută în Caransebeș la 8/21 Decembrie 1909.

*Aurel Moaca* m. p.  
președinte

*Const. Cățiun* iun. m. p.  
notar



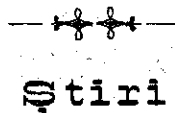
## Mulțămită publică

(Continuare)

Nr. curent 156. Nr. colectei 155. Iosif Ciuria, econom Răcășdia 20 f. Ieta\* Pela, econ. 40 f. Nasta Mota, econ. 20 f. Nedef. econ. 40 f. Petru Murariu, econ. 20 f. Ioan Miciuru, econ. 60 f. Nasta Borlovan, econ. 20 f. Stana Imbri, econ. 12 f. Stamenca Penția, econ. 20 f. Zina Miciuru, econ. 20 f. Iosif Penția, econ. 20 f. Iosif Peia, econ. 40 f. Cata Augustin, econ. 20 f. Dumitru Percea, econ. 50 f. Costa Crăciunel, econ. 60 f. Anisia Simeon, econ. 30 f. Pavel Penția, econ. 20 f. George Penția, econ. 20 f. Trăilă Goian, econ. 50 f. Nasta Noța, econ. 20 f. Ana Stoian, econ. 40 f. Ioan Albu, econ. 40 f. Vasile Stoian, econ. 40 f. Elena Albu, econ. 40 f. Ana Stoian, econ. 20 f. Nasta Crăciunel, econ. 20 f. Iosif Golia, econ. 40 f. Iancu Mara, econ. 40 f. Emilia, Ecaterina Novacovicu inv. 5 c. Anisia Dan, econ. 1 c. Iacob Muntean, preot 3 c. Nr. curent 157. Nr. colectei 190. Biserica gr. ort. rom. din Bogoltin 2 c. Grigore Vasilescu, preot 1 c. 50 f. Petru Valușescu episcop-cantor 50 f. George Oprescu, econom 50 f. Ioan Draghicescu, econ. 50 f. Petru Cristescu, comerc. 1 c. Petru Sitaru, comerc. 1 c. Nicolae Pervulescu, econ. 50 f. Ioan Cionca, econ. 30 f. Simeon Răsvan, inv. 1 c. Nr. curent 157. Nr. colectei 190. Romul Roc, învățător Bogoltin 1 c. Dimitrie Ciortuz, codrean 1 c. Nr. curent 158, Nr. colectei 377. Biserica gr. ort. rom. din Zorlențiu-m. 5 c. Nedef. 3 c. Antoniu Atneaga 3 c. Nicolae Gavrilă, inv. 2 c. Petru Domil, inv. 2 c. George Babeu, jude com. 1 c. Dănilă Mezin, episcop 1 c. Nicolae Belna, econ. 1 c. Petru Balaco 1 c. Ioan Țiapu, jurat 1 c. Lazar Voin, codrean 1 c. Iosif Mezin, econ. 1 c. Nr. curent 159 Nr. colectei 430. Ioan I. Crăciunel ofic. sup. la postă Solnok 10 c. Nr. curent 160. Damian Rădoi, inv. Ghertenis 50 c. Nr. curent 161. Nr. colectei 141 Biserica gr. ort. rom. din Ciuchiciu 50 c. Jivan Belca, inv. 2 c. Ioan Lapadat comerc. 2 c. Vasile Mioc, econ. 2 c. Costa Madosan, econ. 2 c. Ioan Radoslan, econ. 1 c. Petru Mazila, econ. 1 cor. Sofronie Nița, econ. 2 c. Nicolae Jurca, econ. 2 c. Vasile Sragai, econ. 2 c. Simion Radu, econ. 1 c. Ilie Ienea, econ. 1 c. Ioan Nadasian, econ. 1 c. Ioan Radoslan, econ. 1 c. Ioan Dragoi, econ. 1 c. Iacob Bosinca 1 c. Iacob Mozgerna, econ. 1 c. Iosif Pamioria, preot 2 c. George Lința preot 2 c. Ioan Mioc, 1 c. Vasile Baloc 1 c. Ioan Marcu 1 c. George Beuca 1 c. Irimia Mogoș 40 f. Nicolae Salic 1 c. Nr. curent 162 Nr. colectei 120. Ioan Andreescu, preot Voivodinț 50 c. Bart. Panciovan propr. 50 c. Mihai P. Moise, comerciant 5 c. Sima Petrica 5 c. Nr. curent 162. Nr. colectei 120. Ilie Dabiciu, preot 2 c. Simeon Atnagia, proprietar 4 c. Ioan Gașpar, propr. 1 c. Dimitrie Bircea, propr. 2 c. Simeon Colet, propr. 1 c. Nr. curent 163. Nr. colectei 137. Comuna bis. gr. ort. rom. Biserica-albă 50 c. Nr. curent 165. Nr. colectei 107. Terențiu Bota, paroh Jamul-mic 1 c. Floarea Boroancă, econ. 2 c. Petru Cheta, econ. 1 c. Ana Cheta, Nr. 157-econ. 40 f. Petru Boca, econ. 40 f. Iosif Turica, econ. 40 f. Nicolae Coteji, econ. 20 f. Trifon Boroancă, econ. 40 f. Ioan Cheta, econ. 1 c. Marcu Graure, econ. 40 f. Ioan Iota, econ. 20 f. Alexandru Constantin stud. cl. VII reală 1 c. Vasile Subota comerciant 2 c. Nr. curent 167. Nr. colectei 3. Dr. Dimitrie Cioloca, prof. teol. Caransebeș 20 c. N. Jumanica, maior în penz. 10 c. Ioan Lințu exactor diec. 5 c. Iosif Stoianel vicecolonel i. r. 10 c. Aurel Marin conzilier de contabilitate 3 c. Spar-u. Vorschuss Consortium în Caransebeș 5 c. Nicolae Marin colonel i. r. 10 c. Horvath S. 1 c. George Trica, major. i. r. 4 c. Cornel Dragomir, căpitan de poliție 2 c. Teodor Dragomir protonotar 2 c. „Severincana” societ. com. 5 c. Nr. curent 168. Nr. colectei 313. Filip Adam, protopop Iam 10 c. Iulian Nedef. 5 c. Virgil Țiapu 2 c. Nr. curent 169. Dimitrie Boitor, arhitect Oravița 20 c. Nr. curent 171. Nr. colectei 294. Nicolae Marta, propr. Reșița-in. 25 c. Petru Bandu, inv. 2 c. Nr. curent 173. Nr. colectei 345. Gaorilă Brumar, econ. Partoș 1 c. George Sfiru, econ. 40 f. Petru Chiu, econ. 60 f. Trifon Cocora, econ. 2 c. Biserica gr. ort. rom. din Partoș 6 c. Nr. curent 174. Nr. colectei 233. Biserica gr. ort. rom. din Borlova 25 c. Eiseu Dragalina, preot 3 c. Maria Dragalina, preoteasă 2 c. Ioan Rădoi, inv. penz. 1 c. George Neamțu, inv 1 c. Gerle Károly, not. com. 2 c. Arsenie Musteța, episcop 2 c. Achim Balaciu, econ. 1 c. Lazar Cucuruz, oodr. 1 c. Maria Drăgălina

2 c. Petra Marolescu 1 c. Ioan Drăgălina 1 c. Timoteu Găran, primar 1 c. Petru Matașescu, econ. 1 c. Ioil Jigoarea, econ. 1 c. Ioan Paraschin 1 c. Antonie Paraschin 1 c. Pantelie Paraschin 1 c. Timoteu Musteța 1 c. Rusanda Potoceanu 1 c. Magdalena Ionesel 1 c. Ana Ursulescu 1 c. Petru Musteța 1 c. Susana Ursulescu 1 c. Maria Ursulescu 1 c. Iconia Ursulescu 1 c. Marina Măran 1 c. Margaria Jurcu 1 c. Iconia Caliman 1 c. Marincea Drăgălina 70 f. Andreiu Radoi 60 f. Maria Jigoarea 60 f. Iustina Musteța 60 f. Aron Boldoniu 40 f. Domnița Musteța 50 f. Nr. curent 174. Nr. colectei 233. Arsenie Arnăuț, econ. Borlova 40 f. Zaharie Cociș, econ. 40 f. Petru Belba, econ. 40 f. Toma Boldovin, econ. 40 f. Ilie Iacob, econ. 40 f. Persida Iacob, econ. 40 f. Iova Ursulescu, econ. 40 f. George Musteța 40 f. Maria Radoi, econ. 40 f. Domnița Dragalina, econ. 40 f. Talea Musteța, econ. 40 f. Floarea Musteța 40 f. Paraschiva Loring, econ. 40 f. Maria Jigorea, econ. 40 f. Rusalina Musteța, econ. 40 f. Nasta Fălcău, econ. 40 f. Versavia Jigorea, econ. 40 f. Iosif Teodor, econ. 30 f. Floarea Frențescu, econ. 30 f. Ana Musteța, econ. 30 f. Versavia Gruia, econ. 30 f. Ioan Gruia, econ. 20 f. Ioan Loring, econ. 20 f. Romulus Radoiu, econ. 20 f. Maria Radoiu, econ. 20 f. Floarea George, econ. 20 f. Petru Iancu, econ. 20 f. Floarea Ursulescu, econ. 20 f. Floarea Arnăuț, econ. 20 f. Floarea Iulea, econ. 20 f. Ruja Belba, econ. 20 f. Maria Drăgălina, econ. 10 f. Petru Sgăvârdia, econ. 40 f. Ianăș Iulca, econ. 2 c. Floarea Iulca soția 2 c. Nicolae Drăgălina, econ. 1 c. Uina Drăgălina soția 1 c.

(Urmează)



## Știri

**Cumpăna** este numele unei reviste noi ce apare în București supt conducerea cunoscuților scriitori Sadoveanu, Anghel, Iosif și Chendi.

**Dărnicie.** Dl. Dr. T. Mihali, președintele clubului naționalist s'a înscris membru fondator la „Societatea pentru fond de teatru” plătiind taxa de 200 coroane.

**Premiile Nobel** au fost împărțite anul ăsta așa: pentru Fizică *Marconi* și prof. *Ferd. Braun*; pentru Chimie *Wilhelm Oswald* din Lipsca; pentru medicină prof. *T. Kocher*, Bern; pentru literatură *Selma Lagerlöf*; premiul pentru pace a fost împărțit între fostul ministru președinte al Belgiei, *Beernaert*, și contele *Destournelles* de Constant, senator francez. Toate premiile fac 193.360 fr.

**Minune cerească în Roma.** Zilele trecute, pe la 2 ore d. a., pe un cer în deplin soare a apărut o stea foarte frumoasă. Oamenii stăteau în loc să vadă minunea ce a rămas pe cer toată după ameaza aceea. La început să credea că e cometă, dar astronomii au declarat că e stea.

**Necrolog.** *Maria Ciorgogariu născ. Bontilovicu* după o scurtă boală a răposat la 5/181 c. la ora 5 dimineața în al 99-lea an al etății. Rămășițele pământești ale scumpei defuncte au fost așezate spre vecinică odihnă Duminică la ora 10 a. m. în Pecica-română. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

**Necrolog.** *Gerasim Domide*, fost membru în comit. naț. vicariu foraneu episcopesc denumit în vicariatul Rodnei, paroh gr-cat. în Bistrița și protopop al tractului gr-cat. al Bistriței, membru al comitetului și comisiunii administratoare de fondurile grănițerești Năsăudene, fost președinte al acestor fonduri, membru al comisiunii de opt administratoare de pădurile comune or Năsăudene, membru al congregației, comitetului administrativ și comisiunii permanente a comitatului Bistrița-Năsăud, președinte al „Reuniunii de cetire și gimnastică din Bistrița”, vicepreședinte al despărț. Bistrița al „Asociațiunii”, membru și sprijinitor al tuturor reuniunilor noastre culturale, membru în direcțiune al institutului „Bistrițana” etc., după un scurt dar greu morb și-a dat blândul și nobilul suflet în mâinile Creatorului în 16 Decembrie n. 1909 la orele 9 dimineața în al 54-lea an al vieții și în al 29-lea an al preoției. Rămășițele pământești ale scumpului defunct s'au așezat după ritul bisericeii gr-cat. spre odihnă vecinică Sâmbătă în 18 Decembrie 1909 la 11 ore înainte de amiază în cimiterul gr-cat. din Bistrița. Astfel să sting pe încetul cei buni

ai noștri; parcă Dumnezeu ne pedepsește pentru păcatele noastre, căci să rărește șirul bravilor luptători pentru interesele mai înalte ale poporului nostru. Decedatului să-i zicem: Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

**Cale ferată cu o singură șină.** În Anglia să fac astfel de încercări și până acum nu să înregistrează nici un accident, deș în vagoane sânt câte 15—20—40 de oameni. Să pregătește deci o revoluție pe acest teren.

**Cum era de demult.** \* Un nobil spaniol, ca esmis al împăratului Carol V., a fost în audiență la puternicul sultan Soliman în 1531. El văzând că nu capătă loc de șăzut, numai decât își dezbracă supravestmântul scump cusut cu aur și petri, îl întinde pe jos și stând pe el a spus în ce treabă a venit. Când a terminat, s-a ridicat să plece. Sultanul îl face atent, că și-a uitat supravestmântul, la ce nobilul îi răspunde scurt: „Esmișii dlui și împăratului meu nu au obiceiul a-și purta scaunele cu ei“. Și lăsându-l acolo, s'a dus. Aceasta a atins foarte pe cei de față, rămânând opăriți.

**Judecata proprie.** \* Chirac, un medic vestit în Paris, picase într'un morb greu de nervi. În ferbințele lui se examinează, își apipie pulzul singur și zice: „O, aici sânt chemat prea târziu; bolnavu nu poate scăpa.“ Și el a și murit.



## Bibliografie

**Biserica ortodoxă română** Nr. 8 conține: Partea oficială: Despre s. Sinod. C. Erbiceanu: Continuarea biografiei lui P. Movilă. P. Unirea Românilor cu biserica Romei. M. P. Elementele ebraice în limba T. N. Popescu Mălăești: Comentarii și reflexii scripturistice. I. Mihălcescu, Cunoașterea lui Dumnezeu din studiul naturii ne'nsufiețite. N. Dobrescu. Din istoria bisericii române sec. XV. N. D. Cronica bisericească externă. I. P. S. Mitropolit al Moldovei: De'ale mănăstirilor. G. Literatură religioasă. Cassa bisericii. Înștințare.

\*

**Catehizm,** credința și morala creștinească, carte de religione, de pr. D. Voniga. Cartea, compusă pentru elevii școalelor populare, e aprobată de Ven. Conzistoriu din Arad, costă 40 fil. Editura librăriei Ciurcu în Brașov.

\*

**„Luceafărul“** Nr. 24 are următorul sumar: Al. Ciura, † Dr. Augustin Bunea. D. Anghel și Șt. O. Iosif, Necunoscutul (poezie). Dr. I. Lupăș, O convorbire cu Dr. Augustin Bunea. A. Esca. Sonet (poezie). Aurelia Pop, Poveste (poezie). Vidu Rusmin, În toamnă (poezie). Caton Theodorian, Bolnavul dela N-ru 3. Vasile Stoica, Departe (poezie). P. Dulfu, Frumoasă ești o țară (poezie). Em. Gârleanu, Pe Bistrița, la vale... Vasile Stoica, O, n'asculta (poezie). G. Bogdan-Duică, Cronică teatrală: „Răzvan și Vidra“. S. Bornemisa, Reverie (poezie). Dări de seamă: Sextil Pușcariu: Cinci ani de mișcare literară (902—1906) (I. Duma). Caton Theodorian: Calea sufletului (Oct. C. Tasiănu). Tudor Pamfile: Graiul vremurilor (E. Hodoș). Cronică: Teatrul național (G. B.-D.). Casa ziarului „Tribuna“.

\* Trimise de preotul N. Jurca din Cireș.

Pățania lui Bode. Școala de arte frumoase din București. „Cercul Românilor de peste munți.“ † Petre Ciorgariu Seratele literare și artistice ale Asociației. Noul episcop al Caransebeșului. Știri. — Posta Redacției. Ilustrațiuni: Dr. Augustin Bunea. Dr. Augustin Bunea pe calafale. Trei prietini: Andreiu Bârseanu, N. Iorga și Dr. Augustin Bunea. Casa ziarului „Tribuna“.

\*

**No. 541** din „Biblioteca pentru toți“ acum apărut, cuprinde comedia lui *Nicolae Gogol: Revizorul*, în traducerea d-lui Alexandrescu-Dorna. Clasica lucrare a marelui scriitor rus a făcut epocă în literatura rusească. Mișcătoarea satiră a moravurilor administrative ce domneau acum 70—80 de ani în imperiul țarilor, moravuri cari în majoritatea lor dăinuiesc și azi în multe administrații, a rămas în literatura universală ca una din cele mai desăvârșite opere clasice și reprezentarea ei pe scena Teatrului Național din Capitală, în stagiunea aceasta, n'a făcut decât să-i confirme din neasămănatele ei calități dramatice și literare. Publicând la răspândita sa „Bibliotecă pentru toți“ marea operă a lui Gogol, *Librăria Alcalay* face un real serviciu iubitorilor de literatura clasică pe de o parte, iar pe de alta tuturor celor cari, asistând la reprezentația piesei rămasă în repertoriu, pot avea la îndemână, pe minimul preț de 30 bani o operă completă, în locul rezumatelor programelor de teatru tot atât de costisitoare și marilor ediții străine de câte 3 și 4 lei. **Revizorul** lui Gogol e o lucrare a cărei citire e folositoare tuturor claselor intelectuale, ca și tineretului școlar și publicarea ei în „Biblioteca pentru toți“ într'o traducere din care nu s'a lăsat afară nici un cuvânt aproape și a fost pe cât cu putință adaptată în întregime limpei românești, va fi primită desigur, cu tot interesul ce i-să cuvine. De vânzare la toate librăriile din țară. Catalogul acestei „Biblioteci pentru toți“ a să cere la *Librăria Leon Alcalay, la București*.

## Concurs

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Conzistoriu diecezan ddo 28 Aprilie a. c. Nr. 2275 Șc. să eserie concurs pentru ocuparea postului de *învățător* la școala gr. or. română din **Agadici**, protopresbiteratul Oraviței, cu termen de 30 zile delă prima publicare în „Foia diecezană“ cu următoarele

Emolumente:

1. Salar în bani gata 600 cor.
2. 16 metri lemne (8 metri pentru învățător și 8 metri pentru sala de propunere) 96 cor.
3. Paușal pentru scripturistică 10 cor.
4. Spese pentru conferință și adunare 16 cor.
5. Cortel natural cu grădină.
6. Pentru curatorul școalei 24 cor.
7. Două jugere de pământ arător și un juger extravilan, după, care alesul are să plătească toate dările recerur e.
8. Dela înmormântări unde va fi poftit 80 fil.

Să observă că comuna bisericească asigură alesului învățător urc rea salariului la suma minimală de 1000 cor. precum și ulterioa-

rele cvincvenale conform dispozițiilor cuprinse în § 2. și 3 ai art. de lege XXVII. din anul 1807 cu începere dela 1 Iulie 1910.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântarea bisericească. Este îndatorat a purta scripturistica ca notar al comitetului și sinodului parohial, să compună socoțile bisericii și ale cultului, fără nici o altă remunerațiune.

Pentru serviciile prestate în alte comune comuna bisericească nu acordă nici un emolument.

Recurenții au a-și subșterne recursele lor Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral din Oravița-montană, fiind adresate comitetului parohial din Agadici. Concurenții au a se prezenta, dar numai odată — în vre-o Duminică ori sârbătoare, în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare, dar nicidecum în ziua alegerii.

Agadici în 28 Iunie 1909.

1—3 [65]

#### Comitetul parohial.

În conșleg4re cu protopresbiterul tractual.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător la școala confesională gr. or. română din **Bogodint**, protopresbiteratul Bisericii-albe, să escrie concurs în termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană”.

Emolumentele sânt :

1. Salar în bani gata 1000 cor.
2. Scripturistica 10 cor.
3. Pentru conferință și adunarea generală 20 cor.

4. Locuință liberă în edificiul școalei cu 3 chilii, cuină, cămară, celari, cuină de vară, grajd cu grădină.

5. Două jugere de pământ. pentru care alesul are a purta sarcinile publice.

Pentru servicii prestate în alte comune nu să acordă nici un emolument.

Concurenții vor fi admiși numai indivizi cari poșed 4 clase gimnaziale ori civile și știu conduce și înființa cu școlari și adulți cor vocal în comună.

Alesul are a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântarea bisericească și a înființa cu ei cor bisericesc, și este îndatorat grătuît a lua parte la înmormântări, și a compune socoata cultului și a bisericii pe lângă o remunerațiune din cassa sfintei bisericii de 10 coroane.

Ceice nu vor intruni aceste condițiuni nu să vor admite în candidare.

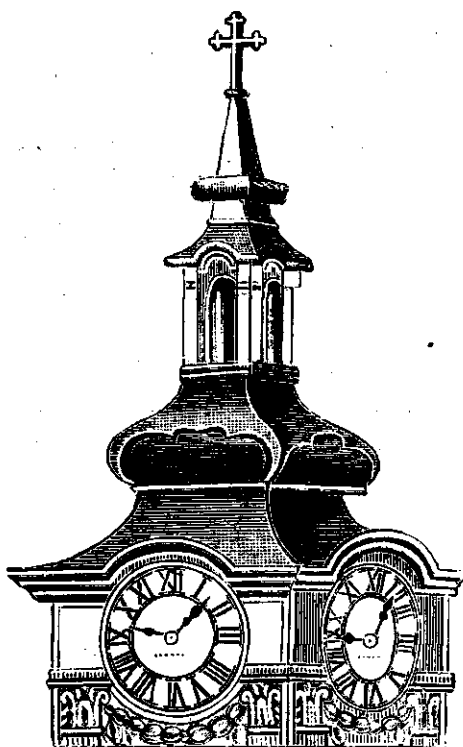
Recurenții la acest post au să-și înainteze recursele lor, adresate Comitetului parohial din Bogodint — Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral din Biserica-albă — și să se prezinte odată în sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, dar nicidecum în ziua alegerii.

Bogodint, din ședința comitetului parohial ținută în 5/18 Octomvre 1908.

2—3 [64]

Nicolae Corcan m. p.  
not. com. par.

Pavel Vițan m. p.  
preot, ca preș. al com. par.



## OROLOAGE

pentru turnuri bisericești

în esecutare solidă precum și reparatura acestora prevede sub garanție

### Friederic Grochowina

orologior și mehanic

în Caransebeș.

Casa institutului pedag.-teol. diecezan Telephon 31

18—26 [1]